

Entrada al registre del Parlament de Catalunya d'una proposició de “llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i erradicar el sensellarisme”

Dimarts, 24 de gener de 2022 – Discursos de presentació

Intervenció de **JAUME CASTRO**

Responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona

Bon dia a tothom!

Ara fa quatre anys, el catedràtic de Dret administratiu de la Universitat Autònoma de Barcelona, Sr. Antoni Milian, a qui agraïm la seva iniciativa i la coordinació de tot el procés, va proposar una llei per defensar els drets de les persones “sense llar”. La Fundació Sant Joan de Déu, Fundació Arrels, Càrites Catalunya, Fundació Assis i la Comunitat de Sant'Egidio, **organitzacions que coneixem i quotidianament estem al costat de qui viu al carrer**, ens vàrem comprometre en aquesta proposta. Amb el temps s'ha anat creant un moviment de la societat civil, amb implicació de les institucions i els partits polítics que culmina en una primera fase en la presentació d'aquesta proposició de llei.

Com a ciutadans de ple dret que són, les persones sense llar tenen els mateixos drets que tothom, però tot i la seva vulnerabilitat, a diferència d'altres col·lectius fràgils, o tradicionalment discriminats i maltractats, no gaudeixen d'una llei específica que es proposi corregir la seva situació precària. **Les persones “sense llar” son els grans oblidats de la nostra societat.**

La proposició de “llei de mesures transitòries i urgents per a fer front i eradicar el sensellarisme” vol omplir aquest buit legal. **Constitueix un marc general, però alhora amb solucions concretes, per afrontar el sensellarisme.** La llei ha estat possible gràcies a una sinèrgia reeixida entre la societat civil, institucions i el món acadèmic. El resultat és un cos legislatiu integral i rigorós, format per 49 articles i 21 disposicions entre addicionals i finals, valorat i elogiat pels experts. **És una llei pionera en el context legislatiu europeu que pot constituir un nou fonament en la vertebració de l'estat del benestar.**

Es vol assegurar la dignitat i la humanitat en el tracte de les persones sense llar. La llei introdueix el concepte “d'espai residencial digne” com un mínim comú denominador per assegurar a tots els ciutadans unes prestacions que assegurin un “sostre” i una vida digne i sostenible. Sense ser una llei d'habitatge, posa els instruments que han de fer possible els mitjans per arribar a un habitatge.

Al mateix temps, **la llei vetlla per algunes necessitats bàsiques de les persones que viuen al carrer**, que passen la nit en recursos nocturns o viuen en equipaments específics per persones sense llar, garanteix l'accés al sistema públic de serveis socials i a l'assistència sanitària, i fomenta l'exercici del dret a les prestacions socials. Assegura l'empadronament, i d'altres serveis menors però fonamentals, com son disposar d'un títol de transport i utilitzar els serveis de consigna, bugaderia i dutxa. Es preveu també, entre d'altres, assegurar el dret als serveis funeraris, el dret a l'espai públic i es prohibeix explícitament que les ordenances tipifiquin com infracció administrativa la pràctica de la mendicitat.

En definitiva, **la llei recull els drets del sense sostre, n'assegura el compliment per tenir una vida digna, i posa els instruments encaminats a mitigar les dificultats d'aquestes persones en cada municipi**. De ser aprovada en 5 anys estímem que la llei beneficiaria a 18.000 persones.

El Covid-19 ha revelat moltes de les fragilitats de la nostra societat i les persones sense sostre son els primers que les pateixen. Aprovar aquesta llei pot constituir **l'inici per començar un temps nou per començar a construir la nostra societat a partir dels més pobres**. Un eminent intel·lectual anglès, ha afirmat que “un país és fort quan es pren cura dels febles, esdevé ric quan s'ocupa dels pobres, esdevé invulnerable quan es fa càrrec dels més vulnerables”.

La força d'un país, la seva riquesa i la seva invulnerabilitat es consoliden quan s'afronten els problemes dels més pobres. Si es veuen i es resolen els seus problemes es podran afrontar els de tots. **Si repensem la societat a partir dels últims, ho fem per a tothom. Per això creiem que aquesta llei és necessària i decisiva per a les persones sense llar, però també per a tothom**. És un indicador d'una societat que es vol repensar a partir dels últims, perquè es vol ocupar de tots.

Per això és molt rellevant, i els hi agraïm, que tots els grups parlamentaris presentin aquesta proposta de llei per unanimitat i el govern la recolzi. **La disponibilitat i sensibilitat que han mostrat ha fet que ens retrobéssim amb un discurs comú**. Estem segurs que avui comença una nova fase perquè la llei sigui discutida i aprovada al Parlament de Catalunya i les persones sense sostre puguin veure aconseguits els seus drets.

Moltes gràcies!

Intervenció de **SALVADOR MANEU**

Director de Sant Joan de Déu – Serveis Socials de Barcelona

Bon dia a tothom. Gràcies per ser avui aquí.

Enllaçant amb la intervenció d'en Jaume Castro, voldria destacar alguns aspectes de la proposició de llei que avui es presenta que ens sembla rellevants, sobre el procés seguit fins al dia d'avui i sobre el contingut de la norma.

Sobre el procés,

En primer lloc, pensem que estem davant una aliança inèdita del món acadèmic i del tercer sector social.

Vull destacar novament l'aliança de les 5 entitats avui presents amb la UAB i la UB. Sense dubte, estem davant una aliança inèdita que obre un camí nou, una nova manera de la societat civil de defensar col·lectius tant fràgils com les persones sense llar. Reivindiquem un marc normatiu i a la vegada fem una proposta concreta ben plantejada i rigorosa com a punt de partida.

En segon lloc, cal donar valor a la suma de complicitats fins arribar avui al Parlament de Catalunya

En el transcurs dels darrers tres anys s'han buscat adhesions i complicitats per tal que aquesta proposició de llei compti amb un ampli suport del tercer sector social, col·legis professionals i entitats municipalistes. També arribem avui aquí havent-nos reunit i escoltat tots els partits polítics i diverses conselleries i direccions generals.

Ens hem sentit escoltats i respectats. Gràcies a tothom.

El sensellarisme és un fenomen complex que només es pot abordar des de la cooperació d'esforços, des d'una voluntat col·lectiva i compartida de posar-hi fi. Per això, estem confiats que aquesta sigui la llei de la legislatura.

En tercer lloc, una consideració sobre la convivència i complementarietat de la proposició de Llei i l'Estratègia per l'abordatge del sensellarime del Govern.

Estem davant de dues iniciatives que es complementen i es reforcen mútuament. Ambdós instrument persegueixen la mateixa finalitat: acabar amb el sensellarisme i millorar les condicions de la vida de les persones que el pateixen.

Des del nostre compromís diari amb persones sense llar, sabem de la importància de disposar d'estructures jurídiques sòlides per a que les persones sense llar puguin tenir una vida digna.

En tot cas, la Llei té vocació de transcendir la legislatura. I un cop aprovada, aquesta serà un marc que donarà cobertura i suport al desplegament de l'estratègia.

Les entitats promotores de la proposició de llei i, en general, el tercer sector agrupat entorn la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya també estem compromeses en el ple desplegament de l'Estratègia Integral del Govern.

La quarta consideració fa referència al cost econòmic de la Llei. Estem convençuts que serà una llei barata amb un retorn social i públic molt alt. Fonamentalment perquè els subjectes beneficiaris de la Llei són unes 18.000 persones en els propers 5 anys. Afortunadament, no estem davant una llei que abasti el conjunt de la població catalana.

Cal afegir que no partim de zero. El Govern ha començat a destinar partides específiques aquest 2022 per respondre al sensellarisme a través dels contractes programa amb els ajuntaments; també estan previstes actuacions en matèria d'habitatge que acabaran beneficiant les persones sense llar; i alguns ajuntaments fa anys que vénen realitzant una despesa significativa. Aquesta realitat de partida mitigarà l'impacte pressupostari de la llei un cop s'elabori la corresponent memòria econòmica.

Entrant ja en el contingut, els hi vull destacar tres apunts breus que posteriorment el Dr. Milian completarà amb una exposició més precisa i acurada del contingut de la norma que avui es presenta.

Hem fet una aposta per una llei integral. Amb la presentació d'aquesta proposició de llei, estem fent una aposta per una llei integral i no una reforma de normes sectorials existents, que hauria estat insuficient per abastar totes les qüestions que el text que avui inicia la seva tramitació contempla.

Per altra banda, la llei preveu instruments i mesures específics i òrgans de coordinació administrativa de nova creació que no es poden encabir en lleis sectorials existents. A tall d'exemple: els plans d'actuació municipals, els recomptes i enquestes per poder fer un mapa del sensellarisme a Catalunya, etc.

Finalment, la reforma de lleis sectorials ja existents comportaria una complexitat parlamentària excessiva que amb una llei integral es resol amb diverses disposicions finals.

Un segon apunt relatiu als destinataris de la llei. A qui s'adreça. La llei no abasta totes les manifestacions del sensellarisme. S'adreça especialment a donar una resposta a aquelles persones que pateixen una situació de sensellarime més crònic, més dur, aquell que ens interpel·la per la seva crueta. Ens hem centrat en les 3 primeres categories de la classificació europea ETHOS:

1. Persones que viuen a l'espai públic (sense domicili)
2. Persones que pernocten en un alberg i / o es veuen obligades a passar la resta del dia a l'espai públic
3. Persones que romanen en centres de serveis o refugis específics per a persones sense llar i que permeten diferents models d'estada.

Estimem que la Llei pot acabar beneficiant unes 18.000 persones en els propers 5 anys.

I finalment, volem destacar l'avanç en l'equitat territorial en l'abordatge del sensellarisme.

Qualsevol persona sense llar de les categories abans esmentades tindrà dret a rebre les prestacions i serveis que la llei contempla visqui on visqui. A data d'avui, això no és així atès que la resposta social arreu de Catalunya és desigual i genera inequitats que calia corregir.

Moltes gràcies.

Intervenció d'ANTONI MILIAN i MASSANA

Catedràtic de Dret administratiu a la Universitat Autònoma de Barcelona i

Impulsor i coordinador de l'equip de redacció de la proposta de llei

Bon dia!

A través de les paraules d'en Jaume Castro i d'en Salvador Maneu, els hem precisat que la Proposta pretén fer front i erradicar la situació de les **persones que viuen al carrer** i la de les **persones que hi viurien si no fos que una entitat social o una administració pública els facilita un aixopluc**. Com pretenem aconseguir-ho? A través de la creació de la **figura de l'espai residencial digne**.

Aquest és **l'instrument clau** de la nostra Proposta.

Som conscients que hem de partir dels mitjans de què disposem. Per això, l'espai residencial digne es construeix inicialment sobre la base de modalitats existents: **pensió, hotel, alberg, establiment residencial i habitatge d'inserció**.

De tota manera, i això ja és un avenç respecte de la situació actual, **no qualsevol d'aquestes modalitats pot constituir un espai residencial digne**. Cal que reuneixin una **sèrie de requisits mínims**. Per exemple, s'hi ha de poder accedir les 24 hores del dia, cosa que, actualment, no succeeix en molts albergs; o tenir condicions per a desenvolupar-hi la vida privada.

D'acord amb la Proposta, **tothom que viu al carrer i està empadronat té dret** a l'espai residencial digne.

I com ho **articulem**? Bo i **incorporant el servei d'espai residencial digne com a prestació garantida en la Cartera de serveis socials**.

Això vol dir que configurem l'espai residencial digne com un **dret subjectiu** i, per consegüent, la prestació es pot exigir davant dels tribunals. Aquesta és la via a través de la qual es pretén erradicar la situació de les persones que, en contra de la seva voluntat, es veuen obligades a dormir al carrer.

Evidentment, **som conscients que, de les cinc modalitats d'espai residencial digne, únicament l'habitatge d'inserció satisfà les condicions d'autonomia requerides per a satisfer el dret a l'habitatge**.

Per aquest motiu, el text que hem articularat **preveu una dinàmica que permet el trànsit cap als habitatges d'inserció**, i el successiu abandonament de les altres modalitats, especialment les de pensió, hotel i alberg, que han de quedar com a residuals per a situacions d'emergència estricta. Per a l'assoliment d'aquest objectiu, **la Proposta estableix un període transitori més**

llarg, perquè es requereix disposar d'aquells habitatges. Amb l'itinerari cap als habitatges d'inserció la Proposta obra el camí per a posar fi a la situació de les persones que passen la nit en recursos nocturns, o que viuen en equipaments específics per a persones sense llar, que és l'altra modalitat de sensellarisme més crònic objecte del text legal.

Observin que, per tant, la Proposta consisteix en **una llei que connecta amb la llei del dret a l'habitatge, però no és una llei d'habitatge. D'altra banda els supòsits de sensellarisme objecte de la Proposta requereixen un gran ventall de mesures de naturalesa diferent.** Sobretot, mesures vinculades als **drets socials**: mesures adreçades a **facilitar l'exercici de drets existents** (mesures de **suport i d'acompanyament** social, sanitari, psicològic o psiquiàtric); crea **nous drets i serveis**, com, per exemple, **el dret a tenir una consigna, bugaderia, dutxa o a disposar d'un títol de transport; garanteix el dret a l'espai públic; té en compte la violència per aporofòbia**, i un llarg etc.

Hi ha mesures que, lògicament, tenen **vocació transitòria**, atès que l'objectiu, com hem dit, consisteix a erradicar el sensellarisme més crònic.

Òbviament, també s'hi recullen mesures orientades a garantir-ne l'**aplicació**. En aquest sentit, els **Plans d'actuació municipal contra el sensellarisme** són l'instrument cabdal **per a governar el trànsit cap als habitatges d'inserció a què abans m'he referit**. Nosaltres proposem que aquests Plans els hagin d'elaborar i aprovar els municipis més gans, amb més de 20 persones en situació de sensellarisme. En tant que instrument clau, **el contingut dels Plans és ampli. Abraça des de la previsió de totes les necessitat i exigències que requereixi la perspectiva de gènere, fins a articular els equips de carrer destinats a assistir transitòriament les persones sense sostre.**

La Proposta regula altres instruments. Alguns ja s'han dit, i, en qualsevol cas, em remeto a la nota de premsa per a no allargar gaire més la meva intervenció. **També conté normes específiques per al supòsit dels episodis climàtics extrems i per a les situacions de crisi sanitària extraordinària.**

Tampoc no hem negligit incorporar algunes **disposicions d'organització administrativa i de finançament dels serveis**, ni la previsió de **mecanismes destinats a afavorir i garantir el compliment** de la llei, com ara la tipificació d'infraccions administratives amb l'establiment de les sancions corresponents.

Ja hem insistit en el fet que **l'elecció dels supòsits de sensellarisme que tractem no és ni arbitrària ni casual. Són supòsits que, per les seves característiques, permeten un**

tractament homogeni; que la seva especificitat permet fer-ne un tractament integral, i que són els supòsits que, fins ara, a diferència dels altres, estan orfes d'una regulació legal substantiva que els empari.

No voldríem acabar sense subratllar la importància de l'esdeveniment d'avui. Hem lliurat el text als grups parlamentaris presents en aquesta sala, i ells s'han responsabilitzat a entrar-lo en el registre del Parlament de Catalunya com a proposició de llei perquè hi sigui tramitada. Un acte senzill, però d'enorme transcendència, perquè farem front finalment a una realitat que sovint observem de reüll, perquè ens fa mal mirar-la, i que habitualment esquivem.

Estem contents, perquè estem convençuts que **tramitar i aprovar un text encaminat a erradicar el sensellarisme més crònic és avui un deure moral urgent i inajornable.** En l'exposició de motius hi hem escrit, perquè ho creiem, parafrasejant unes paraules de Martin Luther King, que el sensellarisme “no tan sols corroeix a les persones [...] que el pateixen [...], sinó que també corroeix moralment a tota la societat que el tolera.”

Permetin-me que aprofiti aquesta roda de premsa per a expressar, en nom de les 5 entitats promotores i de l'equip redactor de la Proposta, el nostre agraïment als grups parlamentaris presents en aquesta sala, per la seva decisió d'entrar la Proposta com a proposició de llei en el registre del Parlament.

Gràcies per obrir el camí per a la tramitació parlamentària de la nostra Proposta; ens comprometem a donar-los suport; estem convençuts que de la tramitació en sortirà una magnífica llei, i els encoratgem a aprovar-la el més aviat possible per tal que a finals d'aquest any pugui estar plenament vigent.

Moltes gràcies!